

Acta quædam Iesu Christi, sub Pilati nomine scripta. Impia in illis & blasphema adversus Iesum Christum plurima; è quibus in Christianos odium haurient in Schola pueri, seque ipsos in dato à Magistro penso exercent. Hęc per universas late Imperii Provincias legi in Scholis & vulgari, qua in Urbibus qua in agri iussit Imperator (m); ut nihil tunc frequentius occurreret, quā cantantes recitantesque Christianorum & Iesu Christi opprobria. Sed in Opere indignissimo procedendo tam parum studii regendo mendacio adhibitum est, ut data consignaret Epitola sub quo Consulat eiusdem Principis (n), nempe anno Imperii septimo; quod apertissimum prodebat mendacium; teste enim Josepho Antiquit. l. 18. c. 3. missus in Palæstinam cum potestate Pilatus nonnisi anno 12. Tiberii venit.

Ut totam hanc Dissertationem concludamus, statuendum arbitramur, fieri utique potuisse, ut Pilatus pro more cæterorum Provinciae Præsidum de rebus omnibus ad obitum & resurrectionem Iesu Christi spectangibus Imperatorem faceret certiorē; quod vetustissimis & gravissimis Authoribus, S. Justino Martyre, Tertulliano, Eusebio Cæsariensi assertibus, non inviti credimus.

2. Certum etiam statuimus, ex omnibus à nobis supra laudatis cā de te Scriptoribus neminem, nisi S. Justinum, Tertullianum, & facile Eusebium comperta scripsisse: ceteri omnes nonnisi priores illos vel exscripterunt, vel redegerunt in compendium. Facilè, inquam, & Eusebius Cæsariensis; ille enim nonnisi ex Tertulliani testimonio rem narrat; & animadversione quidem dignum est, Eusebium Acta illa Pilati nequaquam referre, quamquam summi ad historiam illam momenti; nec aliqui ejusmodi scripta incuriosi prætereat. Ex quo suspicandi anfa datur, sive nulla tunc Acta extitisse, sive eorum, quæ per eam atatem ferebantur, Eusebii judicio genuina nulla fuisse.

3. Constat pariter, ex Actis Pilati, nostra atate servatis, ne unum quidem supereste non apocryphum. Quæ refert Hegesippus, Pseudo-Marcellus, Martinus Polonus (o), Yvo Carnotensis (p), Sixtus Senensis, alique Recentiores plures, in re singula, & in suppositionis nota conveniunt. Quartadecimanorum apud S. Epiphanius suspiciosa sunt plurimū, sive minū, in alio, certè in temporum adscriptione; quia in re Exemplaria sibi non constabat. Cum autem S. Epiphanius alia non recitaverit, certius & magis assertum de illis ferre iudicium non licet. Acta Florentini supra rejecimus. Nihil moratur Pseudo-Evangelium Nicodemi, Relationes Bollandistarum, D. Cotelerii, & D. Fabricii.

4. Si que Acta aliquo in pretio habentur, hoc facile privilegium afferendum esset Actis, quorum fragmentum servat Tertullianus. Sed plura in illis occurrunt, quæ suspicionem sive de sinceritate suā

m Ibid. 1. 9. c.
7. p. 352.

n Idem 1. 1. c.
9. p. 27.

movent, vel saltem an originalia fuerint relinquunt incertum. Ubique filii Tertulliani character, in phrasibus illis duris, asperis & Africanis ingeritur. Cum ille verbo Damona de hominibus excutret, eos reluminaret.... Paralyticos restringeret.... elementa ipsa famulares compescens procellas, & freta ingrediens... Parum hoc, si non, & Propheta retro etiam. Tamen suffusus, multa mortis illius propria ostendit insignia... Nibilominus tamen primores, quorū intererat & scelus diuulgare, & populū vestigalem & popularem sibi ad fidem revocare. Viri in lectione hujus Scriptoris vel parum exercitati, statim Tertullianissimum intelligent. Prætero additamenta illa, à Tertulliano in sua relatione apposita, quæ sanè Pilato non convenient, ut illud: Ostendens sese Verbum Dei, id est logon, illud primordiale primogenitum virtute & ratione comitatum, & spiritu instrutum, eundem, qui verbo omnipotente faceret, & fecisset.

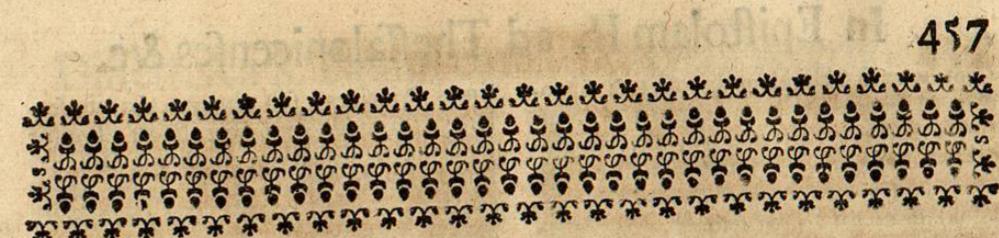
Acta illa Tertulliani revocant gesta omnia, & potissima Iesu Christi prodigia; quod vis commissum à Pilato credimus, ut ejus viri laudes prosequeretur, quem infamī supplicio dannaverat. Licet autem fusiū omnia describant, nuspici tamen occurrit quod in Actis Pilati S. Justinus legerat, nimis in uestes J. C. fortis missas fuisse. Ad hæc, Acta illa Tertulliani nonnisi post Ascensionem vel etiam post Pentecosten missa leguntur; vix autem persuaderem, vel tandem distulisse Pilatum, ut Imperatorem de omnibus faceret certiorē, vel hominem Paganum tam exactè scire omnia potuisse.

5. Non inviti credimus, Epitola à Pilato ad Principem missam, maturè satis viatiam fuisse, & primos illos viros, cum quibus genuina Epitola ab Imperatori domesticis communicata fuit, nonnulla adiecisse in gratiam Christiana Religionis; quibus interpolationibus deinde animadversus, invidia in scriptum illud crearebat, factumque successu temporis, ut neglectum penitus interiret: quare Eusebium nullam Epitolam satis assertam, & genuinam posteritatis memoriam sat dignam novisse, videatur. Post eam atatem contigisse facile potuit, ut vir aliquis simile scripti genus procudendum susiceret, opponendum forte supposititiis illis Actis Pilati, Maximini iussu vulgatus.

Si quis velit Authores in hoc argumentum scribentes consulere, audeat Baronium, D. Tillemontum (q), ceterosque Ecclesiasticos Historicos, D. Basnagium in suis Exercitationibus in Baronium, Antonium Vandale in singulari Dissertatione de hoc arguento in calce Tractatus de Oraculis, Editionis secundæ, quod mihi Scriptum, magno futurum adjumento, videre non contigit; D. Tanaquillum Fabrum l. 2. Ep. 12. Casaubonum Exercit. in Baron. 16. n. 154. Ouenum l. 3. Thelug. c. 4. Isaacum Vofsum de Oraculis Sibyllinis c. 11. Le Moine Varia Sacra pag. 146. D. Fabricium Not. in Acta Pilati pag. 214. &c. & 972. Cad. Apocryph. N.T.

EPI.

q Not. in S.
Petrum 19.
pag. 516.

EPISTOLÆ SECUNDÆ S. PAULI AD THESSALONICENSES PROLEGOMENON.

Altera ad Thessalonicenses Epitola data est Corinthi paulò post priorem, anno 52. vel 53. J. C. Argumentum in utraque connexio, & res que in priori illa proposita in secunda hac exponuntur, ac tandem nomina Silvani & Timothei in fronte utriusque legenda, argumento sunt apertissimum, alteram ab altera nec loco distitisse nec tempore. Cū enim Apostolus 18. mensis spatio moram Corinthi prorogasset, commode otique de rebus Ecclesiæ Thessalonicensis certior fieri, tum & de rebus de quibus consulebatur à Fidelibus illis, respondere valuerit. Cū autem datum primū literis significasset, maximo se desiderio invividendi illos teneri (s), nec pro voto res successisset, vicarias pro se literas misit.

Græca inscriptio ad calcem hujus Epitola datam ferunt Athenis, quemadmodum & priorem; sed cū falsò illas enunciare de priori in ejus Prolegomeno demonstraverimus, (secesserat enim Athenis Paulus, cū Timotheus redit à Macedonia) idem pariter iudicium de posteriori ista ferendum est, scripta utique post priorem, cū Apostolum Athenas redisse nequaquam censeamus. Pseudo-Athanasius in Synopfi, Oecumenius, & Græca quadam Ms. (b) Romæ scriptam docent; cuius tamen opinio nulla suppetit in Epitola conjectura. Neque enim meminit Apostolus vinculorum suorum; sicut & cā constituta sententiā, altera ab altera Epitola nimis prolixo temporis tractu distrahatur, cum priorem illam Corinthi scriptam certò demonstraverimus. Laodicea Pisdia datam, & per Tychicum misam habuisse Apostolum, extremam Judicij diem in limine esse, & se etiam superstitio superventuram respexit autem C. Caligulam, veluti Antichristi præcursorum, & Simonem Magum veluti Antichristum, qui nomen suum & cultum supra omne quot dicitur Deus, efferset. Epocham hujus Epitola determinat ad annum secundum Cajii.

Prolixa nimis oratione opus esset ad evertendum Grotius systema universum; quam etiam provinciam non infeliciter successu occuparunt Scriptores quidam Protestantes (b), & hodie, quantum soi, nemo in hanc Grotii sententiam secundum omnes sui partes concedit. Constat autem ē Textu hujus secundæ Epitola, appendicem esse prioris paulò ante scripta. Demonstratum est autem, priorem illam datam fuisse Corinthi, & sub Claudio, tantumdem ergo de altera statuendum est. Vetus Christiana traditio universa agnovit in hoc Apostoli Textu Antichristum postremam iudicii diem præcursorum;

Epitola sub invidioso illo nomine hominis peccati designatus (d). Hujus familia meatus Christianos homines continuit, ne Epitolanam scriptam adversus illam vulgarent. Cū vero producere visum est, adornata jam Collectioni Epitolarum, postremum omnium accessit. Hujus Collectionis veluti alterum volumen conficiebant Epitola ad privatos data.

Scriptam autem illam censem ad Jasōnem Judæum, Silvam & Timothei necessarium, tum & ad alios Christianos Judiantes, qui ē Syria & Palæstina, occasione persecutionis in obitu S. Stephani (e) morte, Thessalonicam sese receperant. Contendit pariter, alias longè plures Epitolas, quād quæ hodie super sint, dedisse Apostolum, ē quibus unam inuit illis 2. Theffal. 1. 14. Tenete traditiones, quas didicistis ēt per sermonem, sive per epistolam nostram. Hanc autem Epitolam secundam ad Thessalonicenses certas omnes Apostoli ad eos missas præcessisse ex eo tenet [f], quid in ejus calce moneat Apostolus, ut signum seu adscriptionem suam sedulò obseruant, eumque se tenere monrem in omnibus Epitolis suis (g); frater autem moneret viros, ad quos iam antea scripsisset. Addit Grotius, perfusum habuisse Apostolum, extremam Judicij diem in limine esse, & se etiam superstitio superventuram respexit autem C. Caligulam, veluti Antichristi præcursorum, & Simonem Magum veluti Antichristum, qui nomen suum & cultum supra omne quot dicitur Deus, efferset. Epocham hujus Epitola determinat ad annum secundum Cajii.

Prolixa nimis oratione opus esset ad evertendum Grotius systema universum; quam etiam provinciam non infeliciter successu occuparunt Scriptores quidam Protestantes (b), & hodie, quantum soi, nemo in hanc Grotii sententiam secundum omnes sui partes concedit. Constat autem ē Textu hujus secundæ Epitola, appendicem esse prioris paulò ante scripta. Demonstratum est autem, priorem illam datam fuisse Corinthi, & sub Claudio, tantumdem ergo de altera statuendum est. Vetus Christiana traditio universa agnovit in hoc Apostoli Textu Antichristum postremam iudicii diem præcursorum;

M. m. Gro. h Vide Boch. Epist. ad D. Sarav. inter Opera, 1. 3. pag. 1044. Edit. Leid. Vnde & Henric. Morum 1. 2. c. 2. Simplificum pag. 7. Ufer-

f Grot. Prolog.
in 2. Theffalon.
g 2. Theffal.
3.

h Vide Boch. Epist. ad D. Sarav. inter Opera, 1. 3. pag. 1044. Edit. Leid. Vnde & Henric. Morum 1. 2. c. 2. Simplificum pag. 7. Ufer-

458 In Epistolam II. ad Thessalonicenses &c.

Grotius verò Caligulam agnoscit & Simonem Magum, motæ in Ecclesia persecutio-
nis Authores, alterum vi, alterum pre-
figiis, utroque verò Jerosolymitanæ eversio-
nis, quam nomine dei Domini (i) de-
signatam credit, præcursorum.

Demonstramus in Commentario, Ne-
ronem & Simonem Magum typum esse,
illum hominis peccati, qui mysterium iam
operatur iniquitatibus (k), alterum verò
illius, qui adversatur, & extollitur supra
omne quod dicitur Deus (l). Iudaorum
verò in Romanos defensionem exprimere
gentes adversus Romanum Imperium re-
bellaturos, sicut & Christianos Iesu Chri-
sti & Ecclesiæ excusuros jugum (m); ac
tandem Romanorum in Iudeos bellum,
Urbis ac Templi eversionem symbolum
esse divina adversus impios in orbis exitio
animadversionis (n). Porrò typi illi &
figura tam longè absunt, ut veritatem
tremendi illius Judicii, quod expectamus,
extenuent, ut confirment potius ac magis
magisque asseverent. Nihil est in Religio-
ne Christiana magni aliquid momenti, cui
in insigni aliquo Veteris Testamenti factio Deus
non prælulerit. Ita duo sunt Oraculorum
genera, extremi Judicii veritatem afferen-
tia, vaticinia nempe verbalia, & propheticæ
quædam facta. Verbis probata vati-
cinia legas in Scriptis Prophetarum, in
Evangelio, & in Apostolo; prophætica fa-
cta suppeditata historia Josephi, & de Ju-
daeorum bello Commentarii.

Porrò systema istud sibi prorsus coha-
ret. Data est secunda hæc Epistola Corin-
thi, nonnullis à priori ad Thessalonicenses
mensibus posterior, anno 52. vel 53. J. C. & Claudi 13. Jerosolymitanæ ever-
sionis tempus magis quām pro expectatio-
ne Thessalonicensium distabat; neque enim
nisi post 17. vel 18. ab inde annis imple-
tum est. Iniquitatis mysterium operabantur
sub Claudio, Nero & Simon Magus,
qui deinde impietatem suam exeruerunt.
Nero in exordio Regni sui bonus inter op-

timos Principes, sub obtenu virtutis sce-
lera per aliquot annos occultavit. Prodit
tandem, & mysterium iniquitatis Orbi pa-
tuit universo. Patuit & in Simone Mago
(o), homine illo peccati, filio perditionis,
qui extollitur super omne quod dicitur Deus;
ita ut in Templo Dei sedeat, offendens se
tanquam sit Deus. Sed hunc tandem Dominus
interscit, ait Apostolus, spiritus oris
sui, & desfruet illustratione adventus sui
(p). Post hac Dominus in furore suo ve-
niens, ut judicet eos qui non crediderunt
veritati, sed confenserunt iniquitati (q). Hæc in figurâ quidem spectacula erant in
ipsa Jerosolymæ eversione; in re verò
imminente, ipsâ tandem die postremi Ju-
dicii.

Hæc potissimum præ oculis habebat Apo-
stolus in 2. ad Thessalonicenses. Animis con-
firmat despondentes quodam, quibus ter-
rorem ingesperant falsi quidam prioris Epis-
tolæ interpres, afferentes in lumine esse
diem Domini, vel fortè affingentes illi Epis-
tolam, in qua hæc omnia impudentissime
obtruderentur. Cum vivâ voce hac de re
illos ante instruxisset (r), fuisus de illa
agere in priori Epistola abstinerat (s);
sed suo illo silentio incommoda plura in
gentem provenisse intelligens, fuisus & aperi-
tus rem totam prosequitur in praesenti.
Hortatur, ut quas ab ipso se audierant,
doctrinas, & traditiones tenerent (t), ac
strenue persecutio, quibus pro ve-
ritate exponebantur, fuisse (u). Acrius, quām in priori Epistola, illos
corripit, qui otio se totos permittent, &
aliens in se suscepentes curas, curiosi,
inquieti, ex alienis laboribus potius quām
suo viatum quærentes (x). Notare homines
ejusmodi jubet, ex illorum confor-
tio se subducere, ut ipsi sibi sint horrori,
ac de melioribus persuadeantur. Sigillo suo
Epistola obfignat (y), monens ut diligenter
figilli ejusdem figuram observent, ut
impostorum sub Apostoli nomine Episto-
las obtrudentium fraudes intelligent.

m 2. Thessal. 2.

k 2. Thessal. 2.

j Ibid. 2. 4.

n Ibid. ver. 2.

l Ibid. 2. 3.

o 2. Thessal. 2.

3. 4.

p Ibid. 2. 8.

q 2. Thessal. 2.

12.

r 2. Thessal. 2.

5.

s 1. Thessal. 5.

12.

t 2. Thessal. 2.

14.

u 2. Thessal. 2.

1. 5. 12.

x 2. Thessal. 3.

3. 6. 15.

y 2. Thessal. 3.

17. 18.

Dissert. An S. Paulus cum bestiis pugnaverit. 459

vita hac decesserunt, nullam habent spem
reliquam; infelices plane nostram sortem
deploremus oportet; si nullâ quām hujus
vitæ spe nos consolamur. 4 Quid fieri de il-
lis, qui baptizantur pro mortuis, si mor-
tui non resurgent? 5. Ut quid tandem nos
damus in discrimina: Si secundum hominem
ad bestias pugnavi Ephesi, quid mibi pro-
dest si mortui non resurgent?

Postrema hæc Apostoli verba argumen-
tum præbent Dissertationi, neque enim
certaminis hujus veritas sat constat, silente
maxime S. Luca, nihil eorum ceteroqui
omittente, quæ S. Paulus Ephesi præ fide
Christianæ sustinuit; silentibus pariter è
præfis Patribus quatuor primorum sacu-
lorum omnibus, qui Apostoli illius gesta
omnia traditione accepta sedulè colleger-
unt. Negans hoc argumentum adeoque &
per se imbecille, confirmat maximè prona-
ex ipsa gestorum S. Pauli lectione concep-
tia idea; neque enim abs re credi potu-
set, ut quæcumque à Demetrio Argenta-
rio Ephesino ac sociis iniqua in eâ Urbe
sustinuit Apostolus, hæc ille phrasis certa-
minis cum bestiis designaret.

Viri enim impotentes, brutales, & im-
pi, quales Argentari illi, merito sibi qui-
dem vindicant, bestiarum nomen, eâ plan-
næ phrasis, qua & Apostolus idem sub em-
blemate Leonis Neronem censuit designan-
dum (a); sicut & de Cretenibus effatus
est: Malæ bestia, ventres pigri (b). S. Ignatius
Martyr ad bestias damnatus, commis-
sum se dicit manibus decem leopardorum,
ut Antiochiam Roman deduceretur, à quibus
anticipati quoddam supplici genus subire
se dicit, prolixumque certamen continua-
re, ab Urbe nempe Antiochia ad usque Ro-
manam. Porrò certamina illa, bestia, leo-
pardi, nihil designabant aliud, quām
milites Martyris in itinere custodes &
ductores. Ita pariter S. Joannes, & ipse
quoque Jesus Christus Iudeos appellat ge-
nimina viperarum (c); ac Prophetæ in-
justos, violentaque Reges fugillant no-
mine leonum, leopardorum, aquilarum,
vulturum; sicut & impiorum lingua Psal-
mista phrasis fovent venenum aspidum sub
labiis (d).

d Psal. 13. 3.
& 139. 4.
e. 2. Cor. 11. 25.
f Vide D. Til-
lemon. note.
g 2. Cor. 11. 25.
h 2. Cor. 11. 25.
i 2. Cor. 11. 24.

Ne tamen sententiam istam sequamur, a
cogunt temporum circumstantiae ac pre-
scriptæ Chronologie leges; quibus in-
struimus, motam Ephesiorum Argentario-
rum in Apostolum persecutionem vertente
anno post scriptam ad Corinthios priorem
Epistolam contigisse, nempe anno 56. Qua-
re Apostoli cum bestiis certamen anno 55,
initum est, quo scilicet anno nullam in-
Apostolum cōmotatam persecutionem sub
eo verborum emblemata designandam no-
vimus. Est igitur ad literam Apostoli tex-
tus ille explicandus; si enim aliquid mo-
menti adversus hanc opinionem censem-
dum est, qui integrâ nocte
naufragia qua periret (b); flagra quin-
quies à Iudeis tolerata (i)? Nihil ergo
è S. Luca silentio certi adversus hanc hi-
storiam deducitur. Quare literam Textus
cenfensus revindam, in loco maxime, ubi
filius simplex nihil minus quām metapho-
ram audace ad & insuetam expedire
Lectores admonet. Quid enim audacius
quām nomine pugnare cum bestiis designare
luctam cum adversariis?

At enim S. Paulus filet prorsus hanc
cum bestiis Ephesini luctam in secunda ad
Corinthios Epistola, mala omnia enumera-
ans, quæ pro fide tolerare coactus est.

Id quidem ultræ fatemur; sed namquid non

satis est semel de illa in priori ad Corin-

thios 15. 5. 10. fecisse sermonem? Numquid

modestissimus vir hanc virtuti sua vim
inferre cogebatur, ut iterum decora illa

Dissert. Calmet Tom. II. viii

g 2. Cor. 11. 25.
h 2. Cor. 11. 25.
i 2. Cor. 11. 24.

f. in S. Pau-
lum.

DISSESSATIO AN S. PAULUS EPHESI cum bestiis pugnaverit?

Viri quidam Ecclesiæ Corin-
thi recens ad fidem conver-
si, Philosophia Paganæ
dogmatum plus nimio te-
naces, ut mortuorum resur-
rectionem crederent, vix
poterant in animum inducere. Plures inde-
de fidei illo dogmate formabant quæstio-
nes, argumentorumque plexibus simplices
quoscumque Fideles illos implicabant. Cer-
tor de his omnibus factus Apostolus, re-
futandis revincendisque viris illis audaci-

vi